

חמש עשרה נשים פרק ראשון יבמות יב.

עין משפט גזר מצוה

ב' א (מ"י) פ"ו מהל'
 יבוס הלכה כ'פ'
 טושיע אה"ע סימן קעג
 קעג סעף ד':
 ב' ב ג מ"י פ"א מהל'
 גירושין הלכה פ"ו ח
 סמ"ג ע"ז טושיע אה"ע
 סימן קנה סעף י' וסמ"ג
 קעג סעף ד':
 ב' ב' מ"י פ"ו מהלכות
 יבוס הלכה פ"ו סמ"ג
 ע"ז טושיע אה"ע
 סימן קעג סעף ז':

תוספות ישנים

מ"אנה דה מותרת בה.
 לומר נחמיו לפי שהמיון
 עוקר הויקה. וז"ל ח"ף
 לזאת מהאנה נמי תשמיש
 שהמיון עוקר הקדושה
 מהחיו נחמיו ומהיה כמו
 נכריים בעלתו. וי"ל דטעמה
 נכריה דמשעת נפילה נראית
 כחשת לח דמיון שנתקן
 וי"ל לנא ממנו ע"י
 מיון נחמיו כחשת לח
 כדלמדת לקמן מ"אנה
 ציבס אסורה לנפיו משום
 דנשעת נפילה נראית
 ככלנו. כעל מותרת לנפיו
 שהמיון עוקר הקדושה
 ונמנא שלל היתה מעולם
 כלנו ולא נחשת כ"א
 מפותם בני: מ"א לאו
 נמעטו כרת אלונית
 דשרא. אכל א"ל כרת כוטה
 ורת מחזיר גרושתו דלין
 לו למעט אכל כדכתיב
 כח ששפורו משום אשת
 ח'לא מלא אלא משום ערוה
 אהר. וז"ל דלמא אש
 נמעטו כרת ממנא א"ל
 שלל היתה מעולם אש
 אחיו ואתה אסורה רק
 משום גרוה משום כרת כמו
 ממנא:

א) חסר כאן ומאה דל"ל כרת
 ממנא וי"ל דממנא נמי לא
 היה ערוה דכותה דמיון
 דמ"אנה נמנא שלל היתה כו':

תוס' חר מקבוא' (המשך)

להתייבם אבל לרב אשי
 צרת אלונית שהכיר בה
 אפי' אשה בעלמא שאינה
 ערוה אסורה להתייבם
 ואולא ליעלמא בלא חליצה
 ומנתי' דהכא דפרק הוורק
 דאמר צרותיהן מותרת
 דהתייבם דוקא ומצאו
 לאחר קדושה מפני שהיא
 מקח טעות ב' ולרבה דראי
 כיון ומותרת להתייבם
 כשנמצאו אלוניות אין
 כאן קדושה כלל ואי'
 קשיא שהיה דב' בנות
 כותיים דאמר קטנה שמא
 תמצאו אלוניות היא אמרת
 דאין כאן קדושה כלל
 ואם נמצאו אלוניות אין
 כאן איסור אשת אח ואי'
 לאו מתני' דהכא ההיא
 דפי' הוורק ל"ק מידי
 דאיכא לבימיה (ולרבה)
 (דלרב אש) נמי ספק
 מקח טעות הוא שמא
 יקפיד שמא לא יקפיד
 וחולצת ולא מתייבמת
 ופניו שהלכו צרותיהן
 ונשאו בלא חליצה תצא
 מזה ומה וכל הדרקים
 האלו בה אבל מתני'
 הכא קתני נמצאו אלוניות
 צרותיהן ומותרת להתייבם
 ש"מ דודאי מותרת וי"ל
 (כרבה) (דרב אש) מוקים
 לה למתני' דהכא כגון
 שאמר הבעל כפרושי שקפיד
 עם המצא אלונית ונתפאה
 שכתב הרב אלפסי וכולן
 שנושאות

לחיה גופה כדלמדין פ"ק דסוטה (דף ו. וסס) דספק סוטה חוללת
 ולא מתייבמת משום ק"ו: **מי אמרינן ק"ו במקום מצוה בוי'**
 וא"ל תפשוט מפ"ק דסוטה (דף ג. ב) דקתני חוללת ולא מתייבמת
 ומפרש בגמ' ט' משום ק"ו וי"ל דליכא התם טעמה אחרתא כדמפרש
 התם: **צרותה נמי לא עברה**
 ביה מעשה. ותימה ניהו דלל עבדה
 ביה מעשה מ"מ כיון דהממנא
 אסורה ליה הוי כרתה כרת ערוה
 והיכי מדמה לה לממנא דשריא לנחין:
אלא לאו ביבם וקתני צרותיהן
 מותרות. שהמיון עוקר לנישואין
 קמאי תימה למאי דס"ד השתא תקשה
 ליה סופא דקתני כל שיקולה למאן
 ולא מיאנה כרתה חוללת ולא מתייבמת
 ואם איתא דקתנה נישואין קמאי
 תמאן השתא ותתייבס כרתה דלכי
 פריך עלה לקמן וי"ל דלמאי דלמאן
 דעתיק השתא מני למימר דמתני'
 דליתא קמן שמתמאן או בגרויה
 ולקמן דפריך עלה משום דבעי לזקומי
 ממני' שפילו היא קטנה ואיתה קמן:
מאי לאו למעוטי צרת אידידיה
דשריא. וא"ל מלוי דפריך מינה
 לעיל למאן דאמר כרת מחזיר גרושתו
 ולימא ליה מאי לאו למעוטי כרת
 מחזיר גרושתו דשרי וי"ל דלא משמע
 ליה למעוטי מוה היא חלה כיוצא בה
 דלוניות דמיא לאשת שני ממיו דזו
 זו מותרת לבעליה: **אבל מחזיר**
גרושתו נאסרה לעולם ר' **תני שדויו.**
 וא"ל לרבא דשרי כרת כמו אלוניות
 אפי' הכיר בה מה חידוש הוה לשנות
 בתוספתא וכולן שנמלאו אלוניות
 צחי' בעל זין לאחר מינה בשלמא
 לרב אשי אלוניות לאשמעינן צחי'
 בעל דס"ד' למלא קיבלה וי"ל דס"ד'
 למיסקה כשנמלאה אחר מינה משום
 דבשעת נפילה נראית כרתה כמו
 כדאמר לעיל כרת כמו ממנא וא"ל
 מ"ש אלוניות ממנא ויש לומר דהתם
 מיחסרה מיוון הכא לא מיחסרה
 מידי א"ל ממנא אין לה קול ובשעת
 מיון נראית כרתה כמו אלוניות
 יש לה קול וידוע שלא היתה כרת
 כמו וא"ל מלוי ספיק דהכא לרבא
 מדקתני שנמלאו מינא דנקט נמלאו
 לרבותא וי"ל דדכתיב כה איכא
 רבותא טפי להכי משני תני שהיו:
 שלש

אחד מהם ויעשה בה שני מאמר ומת הרי
 אלו חולצות ולא מתייבמות שנאמר **ומת אחד מהם יבמה יבא עליה מי**
שעליה זיקת יבם אחד ולא זיקת שני יבמין וקתני עליה אמר רב
יוסף זו היא צרת אשת אח מאב שאיסור נפילה גרם לה שלא מצינו
בכל התורה כולה כגון זאת זו היא למעוטי מאי לאו למעוטי צרת
אלונית דשריא לא למעוטי צרת אלונית דאסירא ומאי זו היא
דאיסור נפילה גרם לה צרתה בעיא חליצה אלונית אפילו חליצה לא בעיא
מ"ש הא דאורייתא הא דרבנן תנן וכולן אם מתו או מיאנו או נתגרשו או
שנמצאו אלוניות צרותיהן מותרות לא קשיא כאן שהכיר בה כאן שלא
הכיר בה דיקא נמי דקתני שנמצאו ולא קתני שהיו שמע מינה אמר רבא
הלכתא
 עבד עבד מלמך לא הווי עליה אלא זיקת ראשון והווי לכו שמי יבמות הבאות מצ' צמיס ושתיקן מתייבמות: **שאיסור נפילה גרם לה.** שפלה ב' פעמים מוסיקה אחת: **שלא מצינו בכל הסורה.** שחאסר אלף מדרבנן הוה דמיתסרה שאין כאן איסור ערוה ואסורה כרתה (ס'): **הא דאורייתא.** תלך למעוטי כרת אלונית דאסירה ופילו חליצה לא צעיא: **והא דרבנן.** כדמפרש טעמא צפ' ד' אחיון) וקאסרי לה על השלישי: **כאן שפירי בה.** דרב אשי צשהכיר בה כשנשארה אלונית ואין כאן מקח טעות והרי היא אשתו וזאתה אלונית ורחמנא פטרה מאשך תלך וממני' בשלל הכיר בה כשנשארה אלונית ומקחו ומקחו מקח טעות ולאו אשתו היא לפיכך כרתה מותרת דלאו כרת אלונית היא: **שנמלאו.** לאחר נישואין: **הלכתא**

אל"ל פנימוה. אחרוייהו לישני מהדר דקתני אחת כשרה ואחת פסולה אלאמה היא אסורה וזרתה מותרת: **כרת ממנא.** נפלו לפניו צ' יבמות מלאח אחד גדולה וקטנה ומיאנה ב' הקטנה כרתה אסורה: **למאן.** אסורה אלוניתא אף לשאר אחין השתא היא גופה מותרת לזה: **אלא לדידיה.** לייבס שמיאנה צו אסורה דמיון עקב ליה לזיקה וקאי בעיה כחשת א"ל. וא"ל מיון נישואין קמאי עקר והרי היא נכרית אכלו ומותרת לו גזירה דרבנן היא הווי' ולא מיאנה כרתה ומכח נישואין (ט) נפלה להתייבס נראית נפילה נראית ככלתה כו'. והא דשמואל צפ' ב"ש (לקמן דף יט ב): **משום כרת כמו ממנא.** דלמי שרי כרת כמו קטנה שנפלה לו לייבס ומיאנה צו דלמדין נישואין קמאי קא עקרה ואין זו כרת ערוה. וה"ל מיון צמתו האיל והוא קיים דלין מיון אלא ציתומה שלא קיבל אציה קידושה משכחת לה ציתומה צחי' האכ כדתנן צפרק צ"ש (ש"ס) קטנה שהשאילה אציה ונתגרשה הרי היא יתומה צחי' האכ דפקע (ו) לה וצוחיה מינה משייתה מרשותו ואם הלכה ונשאת לאחי אציה יכולה למאן ציבס צחי' אציה: **מאינה כעל.** קטנה יתומה נכרית שמיאנה כעל מותרת לחמייה לפי שעקרה לקדושתו והרי היא כמפוסה ולא כלתו היא: ציבס אסורה לנפיו. דכיון דלמיה נישואין קמאי לוקמה לייבס נראית כחשתו גמורה ונראית כחשתו של זה: ס"ג צמתו ממנא: **משעת נפילה.** שנפלה צמתו לפניו לייבס והזכרה למאן צו נראית כחשת אחיו ונראית כרתה כרת הצח: **כרת אלונית.** הרי שהיה שני צ' נשים והא' אלונית. אלונית דוכתיבא ללא ילדיה (ט) לטון ויל חל מהל' (ס): **ומה צלא גניס.** שתיקן אסורות להתייבס ופטורות מן החליצה: **שנאמר והיה כעבור אשר טלך כרואיה לילך פרט לאלונית.** וכיון דפטורה קיימא עליה כחשת אח וזרתה כרת ערוה. ואע"ג דהאי והיה הכבור אשר טלך מיתוקם האמרי' לקמן (דף טו ב) בגדול האמרי' ומנהא עפק לן פרט לגדול לייבס מ"מ דרשינן ח' פרט לאלונית מאשך תלך דקרא יתירה הוא כיון דכבור ציבס גופיה משמע: **מאמר.** קדושי יבמה: הרי אלו שמי נשים: **חוללת.** דאלו כנסה הוה פקעה זיקה קמייתא ולא הוה עליה אלא זיקת נשואי האחרון אכל מהמאמר לא מפקעה זיקה והוה עליה קלת זיקת ראשון וקלת זיקת האחרון: **דפסיב ומם אחד מהס.** ולא זו שמתו צ' בעליה זיקת שניה עליה ושתיקן אסורות מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא כדמפרש צ' ד' אחין) ובחליצה

חדה לא מיפטרה אלא דללא מצייתא אלא עלא וללא נפלה וזי וזי ללא
 תורה אור השלם
 1. ודיקה הבבור אשר תלך יקום על שם אחיו הפות ולא יתקנה שמו מישאלי: דברים כהו 2. כי ישבו אחיהם חידו ומת אחד מהם ובן אמת לו לא תהיה אשת אבות החוצה לאיש זך יקמה יבא עליה ולקחה לו לאשה ויקמה:
 דברים כה ה' הגרות הב"ח
 א) ג' מן מו לא מילט או נתגרשה דחזקה מותרת: (ב) רש"י ד"ה אלא לדידיה וכו' ומכח נישואין שלל נפלה לפניו להתייבס: א) ד"ה משום וכו' דפסק ליה זכותיה מינה: (ד) ד"ה א"ל אלוניות הדי' ע"ס ד"ה ומת בלא: ה' שלא מילט וכו' כרתה ה"ל ואח"כ כרתה לא למעוטי כרת וכו' לא צעיא ה"ל ואח"כ מ"ה דאורייתא תלך:

עבד עבד מלמך לא הווי עליה אלא זיקת ראשון והווי לכו שמי יבמות הבאות מצ' צמיס ושתיקן מתייבמות: **שאיסור נפילה גרם לה.** שפלה ב' פעמים מוסיקה אחת: **שלא מצינו בכל הסורה.** שחאסר אלף מדרבנן הוה דמיתסרה שאין כאן איסור ערוה ואסורה כרתה (ס'): **הא דאורייתא.** תלך למעוטי כרת אלונית דאסירה ופילו חליצה לא צעיא: **והא דרבנן.** כדמפרש טעמא צפ' ד' אחיון) וקאסרי לה על השלישי: **כאן שפירי בה.** דרב אשי צשהכיר בה כשנשארה אלונית ואין כאן מקח טעות והרי היא אשתו וזאתה אלונית ורחמנא פטרה מאשך תלך וממני' בשלל הכיר בה כשנשארה אלונית ומקחו ומקחו מקח טעות ולאו אשתו היא לפיכך כרתה מותרת דלאו כרת אלונית היא: **שנמלאו.** לאחר נישואין: **הלכתא**